

מתרוקנים אסמי הבר בארה"ב

נרמז לפני כשנה שאסמי החיטה וגרעיני המספוא הולכים ומתרוקנים. להלן ניתנת סקירה על המחסור בגרעינים, כפי שנתפרסמה באחד הירחונים שבארה"ב.

בשבע השנים האחרונות צרך העולם חיטה בכמויות שעלו על הייצור. דבר זה גרם להקטנת המלאי ב־50% ואף בלמעלה מזה. מהיום והלאה ילכו ויתרוקנו המחסנים ומחירי הגרעינים יעלו. צריכת החיטה עלתה מ־6,300 מיליון בושל (משקלו של בושל חיטה — כ־27 ק"ג) ב־1950 ל־9,300 מיליון בשנת 1966 (המסתיימת ב־1 ביולי 1966). הגדלת הצריכה באה בעקב הריבוי הגדול באוכלוסין. לפני 20 שנה, הריבוי השנתי באוכלוסין היה כדי 26 מיליון נפש ובשנים הקרובות הוא יגדל עד ל־100 מיליון. אולם לא רק ריבוי האוכלוסין גורם למחסור בחיטה — גם הצריכה לנפש עולה בשנים האחרונות. בשנת 1890 היתה צריכת החיטה לנפש בשנה כ־54 ק"ג ובשנת 1965 היא כבר עמדה על 76.5 ק"ג. יש להניח שהצריכה עוד תלך ותגדל כיוון שאוכלוסיות הערים מתרבות, ההכנסות וכוח הקניה של האוכלוסין בארצות המתפתחות גדלים, והמונים נוספים יעברו מצריכת האורז לצריכת חיטה מחמת ירידת יבולי האורז ומחירו הגבוה.

הנה מה שקרה למלאי החיטה באסמים: בשנת 1966 (עד ל־1 ביולי) הסתכמה הצריכה ב־9,300 מיליון בושל, אולם הייצור בשנת 1965 הגיע רק ל־9,000 מיליון בושל. התהווה איפוא גרעון בארה"ב ובקנדה כדי 300 מיליון בושל, כיוון שרק בארצות אלה היו עודפים ששימשו לכיסוי המחסור. מניחים שהעליה בצריכה בכל שנה תגיע ל־300 מיליון בושל (גם בשנים הקרובות), אולם הייצור לא יעלה בשנה הבאה על 9,000 מיליון בושל מחמת הבצורת באיזורים רבים בארה"ב, בצפון אפריקה, בהודו, בסין ובאוסטרליה. כיצד יתכסה איפוא הגרעון של 600 מיליון בושל בשנה הקרובה? ארה"ב וקנדה לא יוכלו להושיע, כיוון שאין בדעתן לרוקן את האסמים ולצמצם את המלאי המיועד ל"שעת צרה" מתחת ל־400 מיליון בושל. ארה"ב מציעה

כבר עכשיו להודו את גרעיני הסורגום להזנת בני־אדם, כתחליף לחלק מסויים של חיטה. ומה הם הסיכויים להגדלת ייצור החיטה? יש אמנם תקווה שהוא ילך ויגדל, אבל בקצב איטי ולא בשיעור הדרוש. בשנת 1950 חלה עלייה בייצור בעקב הגדלת שטח המזרע, אבל שוב אין סיכויים רבים להגדלת השטחים, כפי שסבורים כלכלנים מסוימים, כיוון ששטחי המזרע הנוספים יהיו דרושים להגדלת ייצור גרעיני מספוא וסויה. התקווה העיקרית להגדלת יבולי החיטה היא בהעלאת התנובה ליחידת השטח, אבל זהו תהליך איטי ביותר. כן אין להתעלם מגורמים כגון מזג־אוויר ומחירי שוק בלתי נוחים שעלולים לחבל בהגדלת הייצור.

הסיכויים הם די קודרים: ייתכן שמיליונים רבים ירעבו ללחם ומיליונים אף יגורעו. חלק ניכר מהאוכלוסין יאלץ להסתפק בסורגום ובתירס, אולם גם גרעינים אלה יחסרו, אם "זוללי הבשר" בארה"ב ובאירופה לא יסכימו לוותר על חלק ניכר ממנת הבשר שלהם.

המחסור בחיטה יביא, כבר בסתיו הבא, למח־סור בגרעיני מספוא, כיוון שמיליונים רבים של דונמים שהגיבו עד עתה שעורה וסורגום, יופנו לייצור חיטה. הצריכה של בשר בארה"ב ובאירופה עולה בקצב מהיר, ובאופן מיוחד גדלה צריכת הבשר ביאפאן; ב־5 השנים האחרונות, החל מ־1960, גדלה צריכת הבשר בארה"ב ב־10%, באנגליה — ב־12%, בגרמניה המערבית — ב־16%, בצרפת — ב־15%, באיטליה — ב־28% וביאפאן ב־88% (!). ואל לנו לשכוח שלייצור כל ק"ג של בשר, בבהמות־פֶּטֶם הניזון נות בגרעינים, נצרכים מ־4 עד 12 ק"ג גרעיני מספוא (הכל לפי סוגי הבהמות ומיני הבשר השונים).

השימוש בגרעיני מספוא התרחב בקצב מהיר ביותר, ואין הייצור משיג אותו כל עיקר. המח־סור בגרעיני מספוא מורגש באופן מיוחד בשנה

בהם כל עיקר כשבוטלה בזמנה תכנית „בנק הקרקע“ לגבי מיליונים של אקרים.

המחסור בגרעיני מספוא לא צריך אמנם להביא לרעב ולסבל בני-אדם מחמת מחסור בחיטה, אבל השאלה הגדולה היא — מה יהיה שיעור הבשר, המיוצר בגרעיני מספוא, עליו יוותרו אוכלי הבשר בארה"ב ובאירופה, כדי שאפשר יהיה לספק די גרעינים לאוכלוסין רעבים, החיים במרחק של אלפי קילומטרים ממקום ייצור הגרעינים?

מתקצר ממאמרו של ק. הובסון, שפורסם ב„פארם ז'ורנאל“, בחודש אוגוסט 1966 ע"י י. ע.

זו, כי דללו הראזארבות בחיטה שעמדו לרשותנו לפני שנים אחדות.

עודפי גרעיני המספוא בארה"ב ירדו עד 51 מיליון טונה בסתיו זה, וכמות זו היא פחות משליש מהדרוש לצריכה במשך שנה. המחסור בגרעיני מספוא יחמיר ביותר אם יקרה ואיזור התירס ייפגע בבצורת קשה כב-1947; אף בצורת חלקית, כעין זו שבשנת 1964, עלולה „צבוט“ בצורה מכאיבה.

אפילו יחודש העיבוד של כל השטחים המוב-רים — ספק אם אפשר יהיה גם אז להבחין ב„רצי-גלים“ בשטחי הייצור של התוצרים החק-לאיים העיקרים — כשם שאי-אפשר היה להרגיש

פרי ההזרעה בישראל בתשכ"ו

בשנת תשכ"ו לא חל שינוי במספר הפרים באגודות ההזרעה. נכנסו לעבודה 15 פרים ילודי 1965 ויצאו 14 פרים. מספר הפרים בראשון באוקטובר בשנים 1959 עד 1966 היה, בהתאמה, כדלהלן: 77, 77, 76, 67, 71, 67, 80, 81.

טבלה 1. היציאה של פרים לפי סיבות היציאה

	בירור חלב	בירור גוף	בירור עטין	פוריות	שונות	זיקנה	חתו	סה"כ
6 שנים (תש"ך — תשכ"ה)	25	19	8	12	6	10	2	82
תשכ"ו	2	3	—	3	1	1	4	14
סה"כ	27	22	8	15	7	11	6	96

שיעור היציאה של פרים היה דומה לזה שבשנים קודמות, אולם דרגת הבירור היתה מצומצמת יותר. הוצאו 5 פרים: אריסטו, גוג וגת ב„און“, בזיק ותמיר — ב„השרות“. כל הפרים האלה היו בינוניים והם הוצאו משום שנמצאו אחרים טובים מהם. בשנת תשכ"ה מתו 4 פרים, ביניהם 2 פרים בדוקים: עוזי ותניא.

טבלה 2. מספר הפרים ליום 1.10.66

הקבוצה	שנות ההולדת	און	השרות	סה"כ
בדוקים מבוגרים	1954—58	3	3	6
בדוקים צעירים	1959—60	5	2	7
במבחן	1961	3	7	10
בהמתנה	1962—63—64	28	15	43
צעירים	1965	8	7	15
סה"כ		47	34	81

למעשה מספר הפרים הבדוקים הוא 19 (10 באון, 9 בהשרות), כי מבין 10 פרים בגיל המבחן הוחזרו כבר 6 לעבודה לאחר מבחן חלקי. הודות למיכון רשימות ספר העדר אפשר לחרוץ דינו של הפר בגיל של 5 שנים.

ראובן ברענן